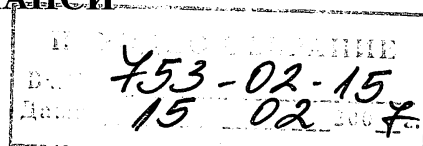

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Определение на Конституционния съд от 30.01.2007 г., с ¹⁶ 57 приложено искане на Омбудсмана на Република България, с което Народното събрание е конституирано като страна по к.д. № 1/2007 г., за установяване на противоконституционност на чл. 3, ал. 2 от Закона за данък върху добавената стойност (обн. ДВ, бр. 63/2006 г.) в частта му “както и упражняването на свободна професия, включително на частен съдебен изпълнител и нотариус”.

В изпълнение на разпореждане № 750-01-53 от 01.02.2007 г. на председателя на Народното събрание, Комисията по бюджет и финанси на свое заседание, проведено на 15 февруари 2007 г. разгледа конституционно дело № 1/2007 г. за установяване на противоконституционност на чл. 3, ал. 2 от Закона за данък върху добавената стойност (обн. ДВ, бр. 63/2006 г.) в частта му “както и упражняването на свободна професия, включително на частен съдебен изпълнител и нотариус” и представя следното становище:

В искането на Омбудсмана на Република България се посочва, че част от разпоредбата на чл. 3, ал. 2 от Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), а именно изразът “както и упражняването на свободна професия, включително на частен съдебен изпълнител и нотариус” противоречи на:

- Преамбюла и чл. 4, ал. 1 на Конституцията, които провъзгласяват Република България за правова държава;
- чл. 6, ал. 2 от Конституцията, който установява принципа на равенство пред закона;
- чл. 56 от Конституцията, където е уредено конституционното право на защита;
- чл. 134 от Конституцията, който урежда дейността на адвокатурата.

В Конституцията на Република България е уредено правото на гражданите и юридическите лица да осъществяват свободна стопанска дейност при равни правни условия (чл. 19, ал. 1 и 2 от Конституцията). Същевременно Конституцията им възлага задължението да заплащат данъци и такси, установени със закон, съобразно техните доходи и имущество (чл. 60, ал. 1 от Конституцията). В редица свои решения Конституционният съд е приел, че от изключителната компетентност на Народното събрание е да въвежда данъци, да определя техния размер и субектите на данъчно облагане – Решение № 12 по к.д. № 12 от 1994 г.; Решение № 9 по к.д. № 2 от 1997 г. В изпълнение на това свое правомощие, Народното събрание прие ЗДДС, в който се определя и кръгът на данъчно задължените по закона лица.

Съгласно Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, в сила от 01.01.2007 г., Република България се задължава да

хармонизира българското законодателство в областта на косвеното данъчно облагане с Директива 77/388/ЕИО (Шеста директива) относно хармонизиране на законодателствата на държавите-членки относно данъците върху оборота – обща система на данъка върху добавената стойност: единна данъчна основа. Приетият в изпълнение на това задължение нов ЗДДС изцяло въвежда изискванията, посочени в Шеста директива.

Предвидените в Договора за присъединяване дерогации в Частта “Данъчна политика” не се отнасят до обхвата на понятието “данъчно задължено лице” по смисъла на Шеста директива.

Следователно изключването на лицата, упражняващи свободни професии, в това число на частен съдебен изпълнител и нотариус от кръга на данъчно задължените лица за целите на ДДС би представлявало нарушение на поетото от Република България задължение за хармонизация на вътрешното законодателство с посочената директива.

В чл. 3 от ЗДДС са дадени определения на понятията “данъчно задължено лице” и “независима икономическа дейност”. Тези определения възпроизвеждат точно дефинициите, съдържащи се в чл. 4 на Шеста директива. Съгласно посочения текст от Директивата данъчно задължено е всяко лице, което извършва независима икономическа дейност, без значение от целите и резултатите от нея. В понятието “икономическа дейност” се включва и упражняването на свободна професия (чл. 4, параграф 2 от Шеста директива). Извън кръга на “независимата икономическа дейност” попада дейността, осъществявана по трудово или приравнено на него правоотношение във връзка с условията на труд, възнаграждението и отговорността на работодателя (чл. 4, параграф 4 от Шеста директива).

В българското законодателство определение на понятието “свободна професия” е дадено в § 1, т. 29 от Допълнителните разпоредби на Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн. ДВ, бр.95/2006 г.). Сред изброените категории “лица, упражняващи свободна професия” са включени адвокатите, нотариусите и частните съдебни изпълнители. В подкрепа на твърдението, че частните съдебни изпълнители и нотариусите подлежат на облагане с ДДС могат да бъдат посочени и разпоредбите на чл. 26 от Закона за частните съдебни изпълнители и чл. 31 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност. Съгласно тези текстове частните съдебни изпълнители и нотариусите подлежат на задължително обществено и здравно осигуряване при условията и по реда, установени за лицата, упражняващи свободни професии. Разпоредбата на чл. 78, ал. 3 от Закона за частните съдебни изпълнители потвърждава независимия характер на упражняваната от тях икономическа дейност, тъй като им предоставя възможност да договарят с клиентите си допълнителни възнаграждения, извън нормативно установената тарифа за извършената услуга. В същия смисъл е и разпоредбата на чл.36, ал.1 и 2 от Закона за адвокатурата (обн. ДВ, бр. 55/2004 г.), където е посочено, че адвокатът има право на възнаграждение, чийто размер се определя в договора между адвоката и клиента. Конкретното възнаграждение на адвоката е въпрос на свободно договаряне, независимо, че е съобразено с минималните размери,

предвидени в Наредба № 1 на Висшия адвокатски съвет (обн. ДВ, бр. 64/2004 г.). Правната уредба на формирането на адвокатското възнаграждение е в подкрепа на твърдението, че адвокатите упражняват “свободна професия” като “независима икономическа дейност” и в това си качество следва да бъдат включени, наред с частните съдебни изпълнители и нотариусите, в кръга на данъчно задължените лица по смисъла на чл. 3, ал. 2 от ЗДДС.

Изразеното становище се потвърждава и от разпоредбите на чл. 38-50 ЗДДС. В посочените текстове, в съответствие с чл. 13 от Шеста директива, се изброяват изчерпателно доставките на територията на страната, които са освободени от облагане с ДДС. Адвокатските услуги, дейността на нотариусите и частните съдебни изпълнители не са сред изрично изброените в чл.13 от Шеста директива, поради което не могат да бъдат освободени от данъчно облагане и по ЗДДС. Обратното би означавало неизпълнение на задълженията на Република България за хармонизиране на българското законодателство с достиженията на правото на Европейския съюз, поети с Договора за присъединяване.

В чл. 3, ал. 5 от ЗДДС, който възпроизвежда чл. 4, ал. 5 и Приложение “Г” на Шеста директива, е предвидено, че държавните и местни органи не са данъчно задължени лица за извършваните от тях дейности и доставки в качеството им на орган на власт, дори когато събират такси, вноски или възнаграждения за тези дейности. В съответствие с разпоредбите на Шеста директива в ЗДДС са изчерпателно изброени дейностите, които независимо, че се извършват от тези органи, подлежат на облагане с ДДС. Нотариалната дейност и дейността на държавните съдебни изпълнители не са сред тези дейности. От текста на закона (чл. 3, ал. 5, т. 1 от ЗДДС) е видно, че нотариалните действия и принудителното изпълнение не подлежат на облагане с ДДС, когато се осъществяват от държавни или местни органи на власт.

Моля, на посочените основания да постановите решение, с което да отхвърлите искането на Омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 3, ал. 2 от Закона за данък върху добавената стойност (обн. ДВ, бр. 63/2006 г.), а именно изразът “както и упражняването на свободна професия, включително на частен съдебен изпълнител и нотариус”.

15.02.2007 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ**

ПЕТЪР ДИМИТРОВ